

Kriggergrave og mindesmærker ved Erritsø Kirke

Tre gravsten står samlet nordøst for kirken, og en mindesten står ud til Erritsø Bygade over for nr. 6AB. Under orgelet i kirken hænger en Mindetavle for tre soldater, som kan ses, når kirken er åben.

Baggrund:

I 1848-51 og 1864 kæmpede Danmark i *De Slesvigske Krige*, hvor man gerne ville have, at Slesvig (Sønderjylland) blev en del af Danmark. Mange steder er der grave eller mindesmærker for de soldater, der deltog eller faldt i krigen. Ofte er der også markeret, hvis en begravet er overlevende *veteran* fra krigen. Ved Erritsø Kirke findes der både kriggergrave, veterangrave og mindesmærker.

Støbejernskorset – Christen Iversen Lassen blev såret i Slaget ved Kolding 23. april 1849 og døde 5 dage senere i Fredericia. Lassen var født og opvokset i Erritsø og også konfirmeret i kirken. Han er også nævnt på mindepladen i kirken.

I 1849 havde slesvig-holstenerne indtaget Kolding, og den danske hær angreb derfor byen den 23. april. Danskerne havde først vundet byen igen, men den slesvigsk-holstenske hær vendte tilbage med store kanoner og flere soldater.

Danskerne trak sig tilbage mod Fredericia, der blev omringet og belejret af slesvig-holstenerne frem til 6. juli. Her angreb danskerne fjendens hær, så de måtte flygte. Det er derfor, at Landsoldaten er rejst i Fredericia, og at der hvert år er 6. juli-fest i byen.

Gravstenen i midten – H. Nielsen deltog i krigen i 1864. Han blev født i Erritsø, hvor han levede hele sit liv. Hans Nielsen blev 91 år gammel og nåede at fejre sølvbryllup med to forskellige hustruer. På graven står der 'DBMD' (Dannebrogsmænd), hvilket betyder, at Nielsen har fået medaljen Dannebrogordenen, som efter De Slesvigske Krige blev givet til en del af de danske soldater.

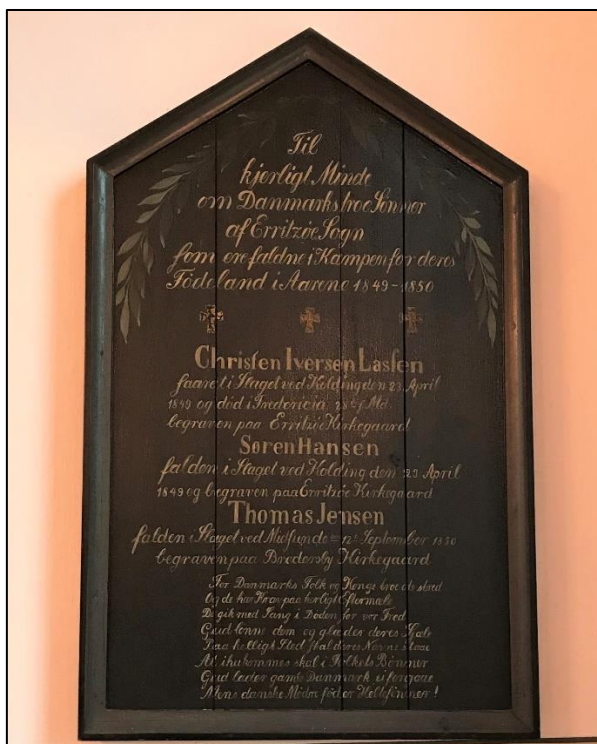
Gravstenen til højre – Kristian Kristiansen Skydt deltog i 1. Slesvigske Krig og levede resten af sit liv i Erritsø. Graven er tom, da Skydts gravsten for mange år siden blev sløjffet. Stenen stod i mange år glemt ved et gammelt kapel, før man senere besluttede at placere ved siden af de to andre soldaters grave.

Mindestenen – Morten Andersen var soldat i 1864-krigen, hvor han både oplevet at blive såret og forfremmet til korporal. Han var fra en meget troende familie og levede hele sit liv i Erritsø. Andersen var også Dannebrogsmænd som H. Nielsen. I 2003 tog hans 83-årige barnebarn Johannes initiativ til at rejse mindesmærket. Bibelhenvielsen nederst til højre rummer en lovprisning af Gud. Det er sjældent, at mindesmærker for krigen dengang bliver rejst i dag.

Mindepladen i kirken – Christen Iversen Lassen, Søren Hansen og Thomas Jensen var alle født og konfirmeret i Erritsø. De 2 første faldt i Slaget ved Kolding i 1849, og Jensen faldt året efter i Mysunde. Han er begravet andetsteds, mens Lassen og Hansen er begravet i Erritsø. Hansens grav er ikke bevaret.

Forslag til aktiviteter og spørgsmål

Læs teksten på mindesmærket eller graven højt efter behov og nysgerrighed hos børnene. Forklar svære ord efter behov.

Vælg de spørgsmål, der giver mening for alderstrinnet. Fortæl selv ud fra baggrundsteksten.

Ved gravene:

- Hvordan kan man se, at det er en grav?
- Hvem mon er begravet her?
- Hvilken grav tror I, er den ældste? Hvorfor?
- Hvilke tal kan I finde på stenen? Hvilke årstal? (Stil spørgsmålet, så det passer til alder).
- Vil I bo i Erritsø hele jeres liv? Hvorfor / hvorfor ikke?

Teksten på Lassens grav lyder:

"Herunder hviler støvet af den i døden bortgangne Ungkarl Christen Iversen Lassen født 16. sept. 1825, såret i Slaget ved Kolding 23. april 1849, død 28. samme måned. Fred med dit støv, du gode"

Undersøg kirkegården:

- Find den ældste grav
- Find den yngste grav
- Find tegn og symboler på gravene. Hvad mon de betyder?
- Hvilken grav synes I, er den flotteste? Hvorfor?

Forslag til aktiviteter og opgaver hjemme

Vælg det, der giver mening og tilpas opgaverne til alderstrinnet. Der er skabeloner til alle opgaver på de næste sider og i en separat fil.

Billederne fra Slaget ved Kolding 23. april 1849 (findes på de næste sider)

Tal om et eller flere af billederne:

- Har nogen af jer været i Kolding? Eller på Koldinghus? (som man kan se som ruin på flere af billederne)
- Hvad lægger I mest mærke til på billedet? Hvorfor?
- Hvem er danskerne i billedet? Hvordan man se det? (På flere billeder er Dannebrog med).

*Print et eller flere af billederne til børnene:

- Farvelæg billedet.
- Find navneord i billedet og skriv dem ned.
- Find udsagnsord i billedet og skriv dem ned.
- Find tillægsord i billedet og skriv dem ned.

Lav jeres egne mindesten. Brug skabelonen på sidste side*.

- Hvad skal stenen være et minde for?
- Hvilke ting eller tegninger (symboler) skal der være på den?
- Hvad skal der stå på den?

Dannebrogorden (medalje)

På Dannebrogskorset står der "Gud og Kongen". Der findes forskellige grader eller klasser af ordenen.

Lav jeres egen orden.

- Hvilken ting skal der være på den?
- Hvad skal der stå på den?
- Hvad den skal hedde?

Våbenskjold

Hvis man bliver ridder af 1. klasse af Dannebrog, får man også sit eget våbenskjold. Alle våbenskjold for riddere af Dannebrog (og af Elefantordenen) hænger i Frederiksborg Slotskirke (Se arket).

Tegn jeres eget våbenskjold.

Kampe ved Kolding 23. april 1849 (Det Kongelige Bibliotek – Licens: CC BY-NC-ND 3.0)

Kampe ved Kolding 23. april 1849 (Det Kongelige Bibliotek – Licens: CC BY-NC-ND 3.0)

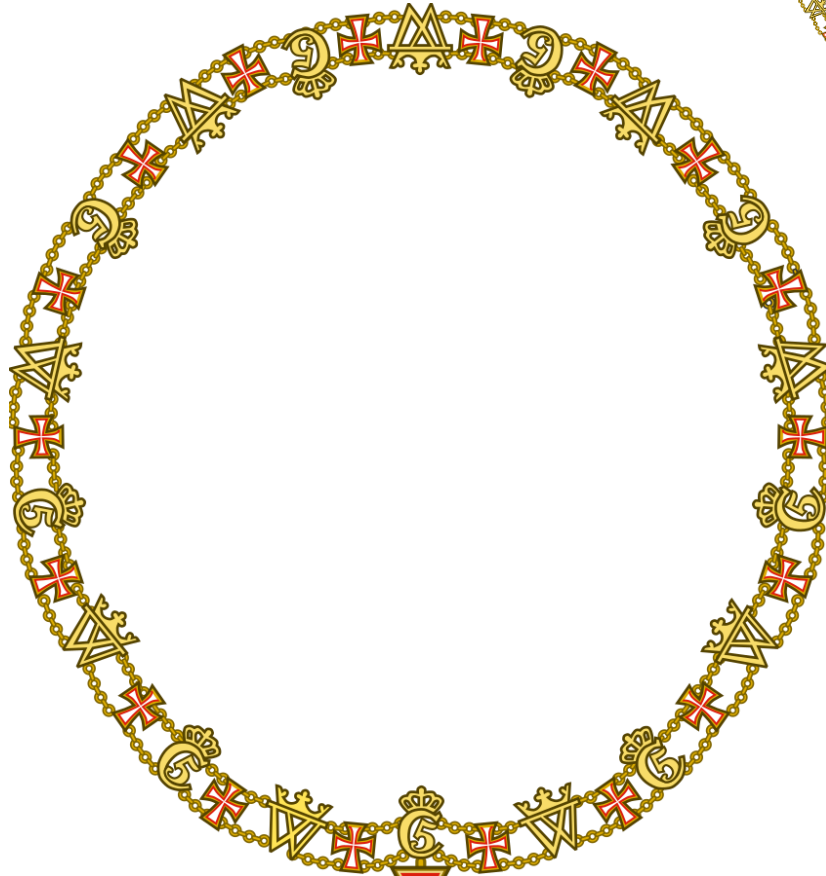
Kampe ved Kolding 23. april 1849 (Det Kongelige Bibliotek – Licens: CC BY-NC-ND 3.0)

Tegn dit eget mindesmærke

Tegn din egen orden

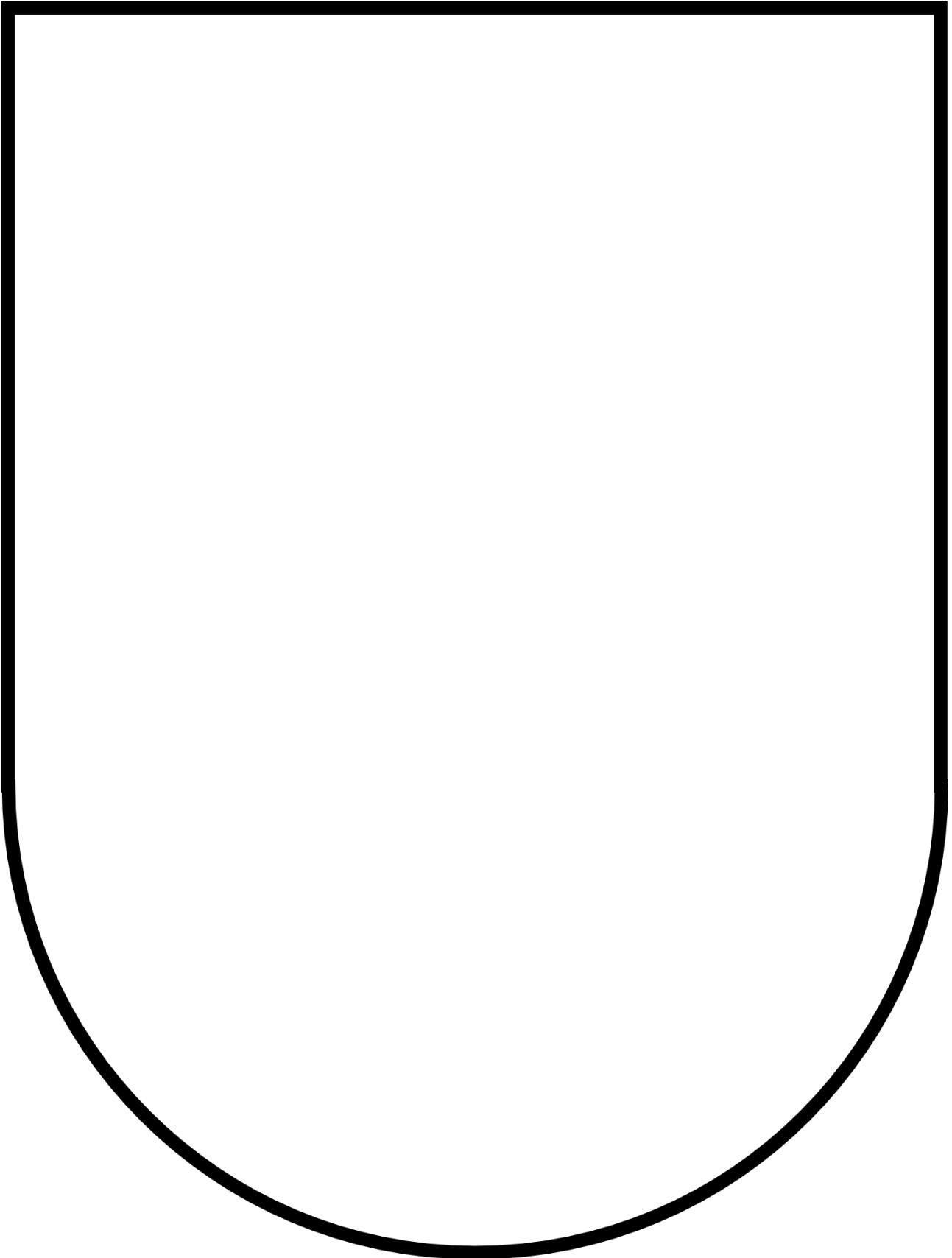

Hvad skal den hedde?

(Dannebrogorden og kæde - Wikius: Sodacan CC BY-SA 3.0 - Beskåret)

Tegn dit eget våbenskjold

Våbenskjold med Dannebrogskors fra Frederiksborg Slotskirke

(Billede af våbenskjold - Wikius: Politikaner CC BY-SA 4.0)

